درباره این صفحه

این صفحه هفته‌ای یک بار در مورد تحولات سیاسی و اجتماعی از نگاه نخبگان منتشر خواهد شد تا خوانندگان گرامی با مجموعه‌ای از دیدگاه‌های کارشناسان پیرامون یک موضوع مواجه شوند.

یادداشت

نا امیدی از سیاست حرفه‌ای

حسین مرعشی*

این سخن حکیمانه از مرحوم، شهید عالیقدر بهشتی بسیار ارزشمند است که می گفت در نبودن احزاب رسمی و فراگیر، باندها بر مصادره کشور حاکم می شوند. از زمان طرح این موضوع توسط شهید بهشتی حدود ۲۵ سال می گذرد و هنوز این سخن، سخن روز است و واقعاً در نبودن احزاب هدفمند و فراگیر، امروز باندهای کوچک و بزرگ با هدف های مختلف در گوشه و کنار کشور غیر مسئولانه نقش آفرینی می کنند. در کشورهای اروپایی که خالق تفکر حاکمیت مردم بر مردم از راه انتخابات و پذیرش حاکمیت اکثریت بر اقلیت (دموکراسی) بوده‌اند پس از حدود سیصد سال پس از انتخاب اولین شورا (شوراهای محلی) موضوع تشکل های سیاسی و احزاب مطرح شده است. معنی و مفهوم این تاخیر زمانی بین رسمیت انتخابات و احزاب این است که در مورد دموکراسی هم پس از گذشت چند قرن و انجام آزمون و خطا نتیجه این شده است که انتخابات بدون وجود احزاب ناقص است. در واقع احزاب و تشکل های سیاسی نشانه تکامل دموکراسی است. پیشرفت در جوامع بشری، تخصصی شدن امور را امری ضروری ساخته است. شاید در یک جامعه توسعه نیافته روستایی یک نفر بصیر و مطلع می توانست همزمان در مورد تولید کشاورزی، ساختمان سازی، بهداشت و امور خانوادگی صاحب نظر و مرجع باشد لیکن در جوامع پیشرفته هر یک از امور به تخصص ها و فوق تخصص ها خود ارجاع می شود. مثلاً در احداث یک ساختمان مسکونی، مهندس محاسب با مهندس معمار یا معماری که داخل ساختمان را طراحی می کند با مهندسی که نمای بیرونی را طراحی می کند متفاوت است. چگونه در ایران امروز همه چیز حرفه‌ای شده است جز سیاست؟ آیا سیاست که معنی آن تدبیر کردن امور یک کشور است از معالجه یک بیمار ساده‌تر است یا از محاسبه یک ساختمان صد متر مربعی؟ اگر در مشروعیت حکمرانان، اصل بر انتخاب آزاد مردم است، این انتخاب بدون کمک احزاب که مسئول حرفه‌ای شدن امر سیاست هستند امکان پذیر نمی باشد. مردم باید در انتخاب آزاد باشند. آزادی انتخاب مردم نو به نو شدن چهره‌های سیاسی را می طلبد در حالی که ارائه اداره کشور سیاست های پایدار را جلب می کند. کشور نمی تواند با امواج احساسی و عاطفی و یا سیاست های عامه پسند رنگ و وارنگ اداره شود. احزاب بین آزادی مردم در انتخابات و سیاست های پایدار در اداره کشور آشتی ایجاد می کنند. احزاب با حرفه‌ای کردن سیاست حرکت های سینوسی اداره کشور را به سیاست های خط پایدار تبدیل می کنند و احزاب نیازهای نظام حکومتی را در جلوگیری از نفوذ عناصر نامطلوب و فاسد تامین می کنند، بدون آنکه نیاز به نفی و طرد افراد باشد. و احزاب با حرفه‌ای کردن سیاست آن را عمق می بخشند و سیاست را در خدمت منافع ملی قرار می دهند حال آنکه در نبود احزاب فراگیر و نیرومند و مردمی باندهای غیرمسئول می آیند و می روند و چیزی جز خسران برای ملت باقی نمی گذارند. اگر قرار باشد احزاب نیرومند فراگیر در کشور ایجاد شود باید در مرحله اول مسئولان نظام احزاب را به‌عنوان نمادهای مدنی جزء نهادهای موثر نظام پذیرا شده و نخبگان جامعه به‌جای حزب گریزی به عضویت در احزاب مورد علاقه خود روی آورند و مردم همان‌طور که در سایر حرفه‌ها امور را به متخصص ارجاع داده و به متخصصان و اهل فن اعتماد می کنند باید به سیاستمداران مسئولی که با تابلو و برنامه مشخص در احزاب جمع می شوند اعتماد کنند. تا زمانی که: ـ وجود یا عدم وجود احزاب دغدغه مقامات جمهوری اسلامی نیست.
ـ افتخار نخبگان این است که جزء هیچ حزب و دسته‌ای نیستند.
ـ و مردم به‌جای اعتماد به احزاب به شعارهای فریبنده و توخالی باندهای خلق‌الساعه اعتماد می کنند. نمی توان به حرفه‌ای شدن سیاست امیدی داشت.

* سخنگوی حزب کارگزاران سازندگی

یک نظر

امام با تشکیل حزب جمهوری موافق بودند

مهدی کروبی (دبیرکل حزب اعتماد ملی): من تعجب می کنم از کسانی که امروز بعد از ۲۵ سال می گویند حزب و حزب‌بازی چیست؟ اینان گویا فراموش کرده‌اند که افراد تشکیل دهنده حزب جمهوری اسلامی از نزدیک‌ترین نیروهای امام(ره) بودند که برای حفظ نظام در همان آغاز انقلاب به فکر تشکیل یک حزب منسجم بودند. تحزب می تواند به اساس نظام کمک کند و یادمان باشد که تفکرات شهید بهشتی در مورد تحزب و حزب‌گرایی در کشور چه بود و من توصیه می کنم تمامی آثار ایشان چه آنهایی که منتشر شده است و چه آنهایی که هم‌اکنون چاپ نشده است مورد مطالعه قرار گیرد. هر پدیده‌ای ممکن است مورد سوءاستفاده قرار گیرد. حزب و تحزب نیز خارج از این موضوع نیست. آنان که حزب و تحزب را مسخره می کنند علاوه بر نادیده گرفتن تفکرات شهید بهشتی در مورد تحزب باید پاسخ دهند که مگر می شود دموکراسی داشته باشیم ولی حزب نداشته باشیم؟ امام نیز با تشکیل حزب جمهوری موافق بودند.

منبع: ایسنا

فراز و فرود تحزب در ایران

شرق آن لاین: از جنبش مشروطه به این سو واژه تحزب به معنای غربی‌اش در فرهنگ ایرانی کم و بیش جای خود را باز کرده است اما اینکه تا چه حد توانسته از پوسته عبور کند، باید آثار و تبعات آن در طول یک صد سال گذشته به ویژه پس از انقلاب اسلامی را کنکاش کرد، البته از آنجا که تحزب بخش جدانشدنی و لاینفک توسعه دموکراسی محسوب می شود، این واقعیت را نباید نادیده گرفت که هرگاه احزاب در ایران قدرتمندتر ظاهر شده‌اند، در جهت دموکراتیزه کردن قدرت یک گام جلوتر نهاده‌اند.

هر چند که به‌رغم تاکید قانون اساسی بر فعالیت احزاب، در زمان‌های کمتری قدرتمندی آنها را شاهد بوده‌ایم به هر روی طی سال‌های اخیر فعالیت حزبی در ایران به نحوی با موضوع انتخابات که تقریباً سالی یک بار برای یکی از ارکان قدرت انجام می گیرد، عجین شده است. چنان که این فعالیت از دوم خرداد ۷۶ که منجر به پیروزی جریان اصلاحات شد، پررنگ‌تر شده است. اگرچه به زعم آگاهان استقبال اکثریت مردم از برنامه‌های تبلیغاتی آقای خاتمی محصول یک حرکت توده‌وار و خودانگیخته بود و نه سازماندهی حزبی خصوصاً آنکه پیش از دوم خرداد احزاب موجود بسیار انگشت شمار و به اصطلاح عامیانه با رفتاری هیاتی بودند لیکن با روی کار آمدن آقای خاتمی تعداد آنان افزایش یافته و در نحوه فعالیت آنها تا حدودی تغییراتی ایجاد شد و چنانکه به نظر می رسد هم اکنون ایران پس از چند دوره انتخابات از شیوه تقسیم قدرت به سبک دوره‌های گذشته عبور کرده و وارد رقابت‌های حزبی شده است. فعالیت شفاف و مشخص احزاب در نهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری گواه این مدعا است. درست است که پیروز این انتخابات اصلاح طلبان برخوردار از تشکیلات نبودند اما برنده کسی بود که از پشتوانه قوی‌ترین تشکیلات و سازماندهی جهت حضور مردم و محافظت از آرای ریخته شده به سود خود در صندوق‌ها برخوردار بود.

به هر ترتیب در دو هفته گذشته شاهد برپایی کنگره‌های سالانه دو تا از احزاب وابسته به طیف اصلاح طلب «جبهه مشارکت ایران اسلامی» و «سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی» بودیم و در عین حال پیش روی ما برگزاری دو انتخابات خبرگان و شوراهای اسلامی قرار دارد. از این جهت صفحه دیدگاه‌های این هفته و هفته بعد را به موضوع احزاب اختصاص داده‌ایم تا ببینیم در زمان دولتی که خود محصول سازماندهی تشکیلاتی است، احزاب در چه وضعیتی به سر می برند، آیا فعالیت آنها محدودتر شده است یا نه؟ خلاصه آنکه دولت جدید قصد داشت یارانه دولتی آنها را نیز در بودجه سال ۸۵ قطع کند. از سوی دیگر با توجه به آن که مهم‌ترین کارکرد یک حزب پس از تربیت و رشد کادرهای خود، ایفای نقش واسط میان مردم و حکومت چه در جایگاه قدرت و چه در موقعیت اپوزیسیون است، این احزاب چقدر در نقش خود موفق ظاهر شده‌اند؟ همچنین تا زمانی که دموکراسی در ایران نهادینه نشده است، قطع حمایت مالی دولت از احزاب را تا چه حد به نفع خود می بینند.

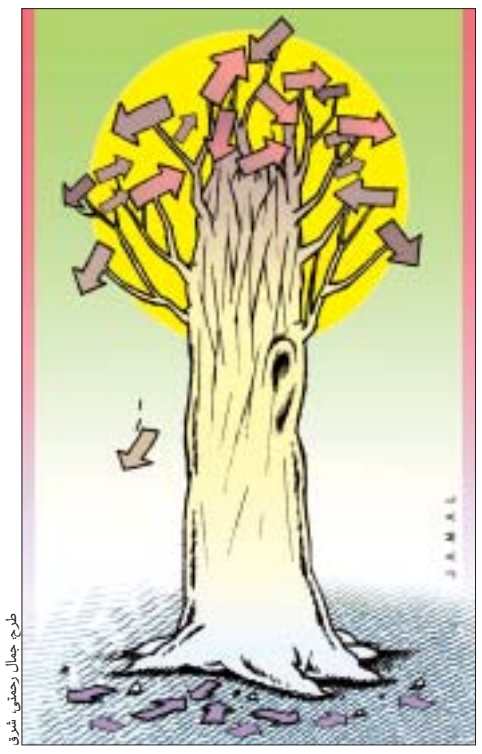

طرح: جمال رحمتی، شرق

محمدنبی حبیبی دبیر کل حزب موتلفه:

تحزب مصونیت برای نظام فراهم می‌کند

شرق آن لاین: محمدنبی حبیبی دو دوره در جایگاه دبیرکلی حزب موتلفه قرار گرفته است. او در راس حزبی قرارگرفته است که قدمت ۴۳ ساله دارد و از شروع فعالیت خود به «جامعه نمونه اسلامی» و «حکومتی برآمده از آرای علمای دینی» می اندیشد. این نگرش در حضور شورای روحانیت در ساختار سازمانی این هیات در ابتدا مشهود است. به هرحال خیلی سال است که عنوان خود را از «جمعیت» به «حزب» تغییر داده‌اند تا بتوانند یک الگوی «حزب اسلامی» را به نمایش بگذارند. محمدنبی حبیبی همواره سعی کرده برخی نگرش های منفی نسبت به تحزب را اصلاح کند که در آخرین نشست این حزب در جمع خبرنگاران او از «تحزب» دفاع کرد و آن را عاملی در جهت مصونیت «جمهوریت نظام» دانست. دبیرکل موتلفه این بار در گفت‌وگو با «خبرنگار شرق آن لاین» دفاع و تعریف خود را از «تحزب» مطرح کرد و پاسخ برخی از منتقدین را بدون ذکر مصداق داد؛ البته با نقدی کوچک به سابقه احزاب در ایران.

■■■

■حزب از دیدگاه شما چه تعریفی دارد؟

زمانی که گروهی با داشتن هدف و برنامه مشترکی به صورت متشکل فعالیت می کنند یک حزب تشکیل می شود که رنگ سیاسی حزب همواره از دیگر رنگ های حزب پررنگ‌تر است.

■برخی از هم جبهه‌ای‌های موتلفه نقدهای جدی‌ای بر تحزب وارد می کنند و از حضور در این تشکیلات سیاسی امتناع می کنند.

آیا با توجه به این امر، موتلفه به فعالیت حزبی معتقد است؟ در مورد اصل اعتقاد به تحزب عمر ۴۳ ساله تشکیلات موتلفه که از ابتدا به صورت حزبی عمل کرده است علامت بارز به اعتقاد ما به تحزب است.

■دلیل شما از اعتقاد به تحزب چیست؟

اصولاً فعالیت حزبی برای اینکه به اهدافی برسیم یک موضوع کاملاً عقلی و منطقی است. به عنوان مثال بارها دیدیم که یک گروه متشکل ۱۰۰ نفره برای رسیدن به اهدافش ولو اینکه اهداف حقی نباشد به دلیل اینکه به صورت گروهی هماهنگ عمل کرده‌اند توانسته‌اند به اهداف خود دست یابند. در حالی که افرادی بودند اهدافشان هم حق بوده اما چون انفرادی عمل کردند نتوانسته‌اند به اهداف خود دست یابند.

■از نظر موتلفه توسعه تحزب در کشور چه امتیازی برای «جمهوری اسلامی ایران» است. با توجه به این که برخی از فعالان اصولگرا آن را منفی می بینند؟

برای تحقق جمهوریت نظام بهترین فعالیت توسعه و تعمیق تفکر حزبی است.

■یعنی فقط تکثر احزاب و رشد آنان این امر را به دنبال دارد؟

خیر، منظور بنده احزابی نیست که فقط در موسم انتخابات ظهور می کنند. مراد احزابی است که به دو سئوال مهم بتوانند پاسخ دهند. اول اینکه ادعا بکنند توان اداره کشور در قوه مقننه و مجریه را با همین قانون اساسی دارند و در این مسیر برنامه عملیاتی داشته باشند. دوم هم کادرهایی تربیت کنند که توان اجرایی کردن برنامه‌های ارائه شده از سوی آن حزب را دارا باشند. اگر به این دو سئوال پاسخ دادند، تازه می توانند ادعا کنند که حزب هستند.

■نظام خود اهرم‌هایی برای ارائه این برنامه‌ها دارد. چه سودی عاید نظام می شود؟!

مردم با برنامه‌های متنوع اداره کشور آشنا می شوند و به تشخیص خود به یکی از برنامه‌های احزاب رای می دهند و رقابت از حالت محدود و ناسالم به یک رقابت برنامه‌ای تبدیل می شود و از سوی دیگر یک نوع مصونیت برای نظام فراهم می شود. اگر آن حزب انتخاب شده از سوی مردم در اجرایی کردن برنامه‌هایش و اداره کشور موفق شد که به نفع نظام خواهد بود و اگر هم خوب عمل نکرد، مردم به آن حزب توجه نمی کنند، نه به نظام.

■با این دفاع شما از تحزب، اما همچنان برخی از مسئولین و فعالان اصولگرا و حتی گاهی اصلاح طلب از نزدیک شدن به «حزب» و «اعضای» آن حزب پرهیز می کنند. پس دلیل دفاع آنان از «حزب‌زدایی» از عرصه سیاسی کشور چیست؟

البته احزاب در ایران هم قبل از انقلاب و هم بعد از انقلاب سابقه‌ای داشته که به این بدبینی دامن زده است. اهدافی را مطرح اما پس از حضور در قدرت به گونه‌ای دیگر عمل کردند. همچنین برخی احزاب منافع گروهی خود را بر منافع ملی ترجیح داده‌اند. اگر بخواهیم احزاب را از این آسیب‌ها و نگرش‌های منفی مصون بداریم، باید منافع ملی را به منافع حزبی ترجیح بدهیم.

■آیا موتلفه تا به حال این کار را کرده و از منافع حزبی خود گذشته است؟

اگر بخواهم مثالی ملموس را مطرح کنم؛ به انتخابات شوراها در دور دوم اشاره می کنم، بنده در آن زمان دبیر اجرایی حزب بودم که بنابر توصیه اکثر اصولگرایان در این انتخابات نام‌نویسی کردم ولی پس از مدتی تشخیص داده شد که از چهره‌های سیاسی و حزبی در لیست اصولگرایان پرهیز شود. بنده با توجه به اینکه حتی از سال ۶۶-۶۲ شهردار تهران بودم، اما با همان انگیزه که اسم‌نویسی کردم با همان انگیزه انصراف دادم و پس از آن از هیچ جا و هیچ کس طلبکاری نکردم. موتلفه تشخیص داد که منافع مجموعه اصولگرایان را به منافع حزبی خود ترجیح دهد. اگر سهم‌خواهی می کردیم اثر بدی داشت. در مورد منافع ملی هم موتلفه همواره حاضر شده آن را به منافع حزبی ترجیح دهد. البته بنده نمی خواهم در برابر برخی افراد که مخالف «تحزب» هستند، موضع گیری کنم. باید از خود آنان پرسید.

■اکنون که شما از تحزب و حزب گرایی دفاع می کنید، چه تعداد دفاتر رسمی در کل کشور دارید؟ اعضای شما چه تعدادی هستند؟

در ۳۰ مرکز استان و ۱۸۰ شهرستان دفاتر رسمی و در حال فعالیت داریم. البته با عذرخواهی از خوانندگان شما تعداد اعضا از مواردی است که نمی توانم خدمت شما عرض کنم.

■منابع مالی این تعداد دفتر و سایر هزینه‌های حزب موتلفه را از کجا تامین می کنید؟

بخشی از آن از حق عضویت اعضا تامین می شود که البته مقدار مشخصی را تعیین نکردیم، از ۵۰۰ تومان تا ۲۰ هزار تومان. البته این مسئله به این معنی نیست که اگر فردی حق عضویت نداد، اخراج شود. برخی افراد هم هستند که عضو ما نیستند اما به حزب کمک می کنند. آنان با همان انگیزه که به مساجد و حسینیه‌ها کمک می کنند، به موتلفه هم به همان انگیزه یاری می رسانند، بدون هیچ چشمداشتی.

■پس الان وضعیت مالی موتلفه مطلوب است؟

خیر، ما مدت‌ها است که می خواهیم هفته‌نامه ارگانی حزب «شما» را روزنامه کنیم ولی توانایی مالی آن را نداریم. حتی به امکانات فنی و نیروی انسانی با یک آزمایش یک هفته‌ای دست یافتیم، اما از نظر مالی نمی توانیم. به دفاتر شهرستان هم اعلام شده که خود هزینه‌های آن دفاتر را تامین کنند و از کمک اعضا و خیرین استفاده کنند، لذا آنان الان با حداقل امکانات در حال فعالیت هستند.

■با کمک مالی برخی افراد غیرعضو برخی شبهات و شائبه‌های سیاسی مطرح می شود. آیا هر کمکی را قبول می کنید؟

خیر، مسلماً هر نوع کمکی را قبول نمی کنیم تا اینکه از آن فرد شناخت کامل داشته باشیم و بدانیم که تقاضای کمک‌های سیاسی و تجاری ندارد. اگر این طور باشد حتی از نزدیک‌ترین دوستانمان نیز کمک مالی قبول نمی کنیم.

■برخی معتقدند که مخاطبان حزب موتلفه «بازاریان» هستند و آنان شما را به «جناح بازار» متهم می کنند. چه پاسخی در برابر این ادعا دارید؟

شخصاً این مسئله را بررسی کرده‌ام. بی چون و چرا به شما عرض می کنم که غالب اعضای شورای مرکزی و بدنه از نیروهای فرهنگی و کارمند هستند. البته سابقاً موسسین موتلفه بازاری بوده‌اند. البته بیان این مطالب که فرهنگی هستیم، به این معنی نیست که بازاریان را قبول نداشته باشیم، بلکه یک بازاری که موازین درست را رعایت می کند بسیار مثبت و قابل دفاع است بلکه می خواهم واقعیت امر را به شما بگویم که اکثر اعضای ما در حال حاضر فرهنگی و کارمند دولت هستند.

■در پایان چه پیامی برای افرادی که تا به حال عضو حزب نشده‌اند دارید و جهت دعوت از آنان به حزب موتلفه چه می گویید؟

اولاً، اصلاً انجام کار انفرادی مفید نیست و قابل مقایسه با کار جمعی نیست. همچنین کار جمعی باعث تبادل نظر و انتخاب احسن می شود. ثانیاً در رابطه با بخش دوم سئوال باید بگویم که ما مدعی هستیم از سال تاسیس تا به حال در اصول و مبنا به هیچ وجه انحراف نداشته‌ایم. از همان آغاز از «جامعه نمونه اسلامی» سخن می گفتیم و به دنبال حکومت دینی بودیم، اکنون هم همین طور و هیچ گاه از اصول خود عدول نکردیم لذا کسانی که می خواهند به فعالیت حزبی ملحق شوند، می توانند با اطمینان کامل موتلفه را برگزینند.

ابراهیم یزدی دبیرکل نهضت آزادی ایران:

قانون احزاب به درستی اجرا نشده است

شرق آن لاین: اگر در گذشته نهضت آزادی را با نام آیت‌الله طالقانی، مهدی بازرگان و یدالله سحابی هویت می یافت بدون شک امروز نهضت آزادی با ابراهیم یزدی شناخته می شود. یزدی سابقه بیش از نیم قرن فعالیت سیاسی را در پیشینه خود دارد. دبیرکل نهضت آزادی ایران با وجود اینکه از داشتن دفتری برای فعالیت رسمی محروم است اما همچنان پر تلاش به رتق و فتق امور مربوط به تشکل متبوع خود می پردازد. وی در گفت‌وگو با خبرنگار شرق آن لاین به جدی شدن تحزب پس از انتخابات ریاست جمهوری، چه در میان اصلاح طلبان و چه در بین محافظه‌کاران اشاره می کند و از فشارهای وارده به حزب متبوع خود به‌ویژه اعضای تازه وارد گلایه می کند.

■■■

■ سال‌ها است برخی بر غیر قانونی بودن نهضت آزادی ایران به دلیل عدم گرفتن مجوز ادامه فعالیت از وزارت کشور تاکید دارند، در حال حاضر تا چه حد می توانید فعالیت‌های تشکیلاتی خود را پیگیری کنید؟

متاسفانه در طول ۲۵ سالی که از تصویب قانون احزاب در مجلس اول (شهریور ۱۳۲۰) می گذرد، قانون هرگز به درستی اجرا نشده است. قانون اساسی و قانون احزاب فعالیت احزاب را مشروط به کسب مجوز از وزارت کشور نکرده است. ثبت‌نام احزاب در وزارت کشور به منظور کسب شخصیت حقوقی برای گروه سیاسی است نه مجوز فعالیت، درست نظیر ثبت شرکت‌ها. هر شرکتی که تاسیس می شود، اگر بخواهد شخصیت حقوقی پیدا کند باید در چارچوب قانون تجارت به ثبت برسد. اداره ثبت شرکت‌ها حق رد درخواست ثبت هیچ شرکتی را ندارد مگر در چارچوب قانون و توسط دادگاه صاحب صلاحیت، آن هم بعد از ثبت آن. فعالیت احزاب، گروه‌ها، انجمن‌ها و اتحادیه‌ها و سندیکاها علی‌الاطلاق قانونی است، حتی اگر مجوز یا پروانه هم دریافت نکرده باشند. جلوگیری از فعالیت احزاب تنها با صدور حکم دادگاه صالح بر طبق اصل ۱۶۸ قانون اساسی است. در مورد نهضت آزادی ایران هیچ گاه چنین چیزی صورت نگرفته است. بنابراین نهضت آزادی اگر چه رسمی نیست اما غیر قانونی هم نیست. متاسفانه فعالیت‌های تشکیلاتی- نهضت آزادی ایران- به عنوان یک حزب ملی- اسلامی چهل و پنج ساله با اشکال و محدودیت روبه‌رو است.

■آیا طی سال‌های اخیر (دوران اصلاحات) موفق به جلب نیروهای جوان و تازه‌نفس شده‌اید یا همچنان همان نسل قدیم عنوان نهضت آزادی را حفظ می کنند؟

به طور نسبی، نهضت آزادی توانسته است نیروهای جدید و جوانی را جذب کند. به رغم همه فشارها و هزینه‌ها، داوطلب عضویت در نهضت آزادی توسط جوانان بسیار زیاد است.

■نهضت آزادی خود را نماینده کدام پایگاه و طبقه می داند و تا چه حد توانسته است با آنان ارتباط برقرار کند؟

پایگاه یا مخاطبین احزاب سیاسی، ازجمله نهضت آزادی ایران در شرایط ایران که دوران پیشادموکراسی را می گذرانند، نمی تواند طبقه اجتماعی- اقتصادی خاص، محدود و منحصر باشد. در جامعه پیشادموکرات تحقق حاکمیت ملت و تامین اساسی‌ترین حقوق و آزادی‌های مردم عمده‌ترین هدف برای تمام احزاب و گروه‌ها و طبقات اجتماعی- اقتصادی است.

■ رابطه نهضت آزادی ایران با سایر احزاب اصلاح طلب در شرایط فعلی چگونه است؟ با توجه به اینکه نهضت آزادی یکی از حامیان تشکیل جبهه دموکراسی و حقوق بشر است، آیا شما تنها با احزاب حامی این جبهه ارتباط دارید؟

نهضت آزادی ایران با تمام احزاب اصلاح طلب دموکراسی‌خواه در راستای محورهای مشترک تعریف‌شده همکنشی دارد ولی این رابطه منحصر به احزابی که در تاسیس جبهه دموکراسی‌خواهی و حقوق بشر مشارکت دارند، نیست. تشکیل جبهه دموکراسی و حقوق بشر، مراحل نهایی خود را می گذراند. منشور آن نهایی شده است و بسیاری از احزاب موسس، از جمله نهضت آزادی و شخصیت‌های حقیقی، آن را تصویب کرده‌اند و اساسنامه آن در مراحل نهایی است. نهضت آزادی ایران امیدوار است احزاب هوادار و معتقد به دموکراسی به این جبهه بپیوندند.

■ منابع مالی نهضت آزادی چگونه تامین می شود؟

از طریق کمک‌های مالی اعضا و علاقه‌مندان.

عبدالله رمضان‌زاده قائم مقام دبیرکل جبهه مشارکت:

سیاست‌ورزی درچارچوب قانون

شرق آن لاین: عبدالله رمضان‌زاده چهره آشنای جبهه مشارکت در سال‌های اخیر و سخنگوی دولت خاتمی این روزها در کسوت جدید قائم‌مقام دبیرکل قرار گرفته است. رمضان‌زاده که در ابتدای دولت خاتمی استاندار کردستان بود، در دولت دوم او سخنگوی دولت شد. رمضان‌زاده از چهره‌های تاثیرگذار در میان اصلاح طلبان کرد به شمار می رود. وی در گفت‌وگو با شرق آن لاین گفت که مشارکت نسبت به سال‌های قبل منسجم‌تر شده و دیدگاه‌ها به هم نزدیک‌تر شده‌اند هر چند عملکرد دولت نهم را در راستای انفعال احزاب می داند و می گوید دولت با ارائه لایحه نظام جامع انتخاباتی به دنبال تعطیلی سیاست‌ورزی در ایران بوده است.

■■■

■با توجه به رویکردهای اخیر دولت نهم راجع به مسئله احزاب می خواستم بدانم به نظر شما تحزب در ایران سخت‌تر شده یا خیر؟

وضعیت تفکر دولت نهم راجع به احزاب با توجه به اینکه این دولت پشتوانه حزبی مشخصی نداشت متمایل به فضایی است که در آن تحزب وجود نداشته باشد.

■پس نسبت به گذشته سخت‌تر شده است؟

بله چون رویکرد دو دولت نسبت به احزاب کاملاً متفاوت است.

■جبهه مشارکت در سال‌های پس از روی کارآمدن دولت نهم و دوری از قدرت، شعار سیاست‌ورزی برای خود برگزیده است که با انتقادهایی از سوی منتقدان و حتی برخی دوستان شما روبه‌رو شده‌است. درباره این استراتژی کمی توضیح می دهید؟

نگرش‌های متفاوتی نسبت به وضعیت کشور و نحوه فعالیت وجود دارد، اما تاکید ما بر فعالیت در چارچوب قانون و در مسیر سیاست‌ورزی است. ما سیاست‌ورزی را حرکت قانونی برای مهار، کنترل و در نهایت در دست گرفتن قدرت می دانیم و با انفعال و یا انقلاب‌گری میانه‌ای نداریم.

■با توجه به شرایط فعلی ایران استراتژی سیاست‌ورزی تا چه حد شدنی است؟

ما استراتژی خود را بر اساس خواست طرف مقابل تنظیم نمی کنیم بلکه با توجه به شرایط کشور به دنبال راه هستیم، البته با موانع زیادی هم روبه‌رو خواهیم شد. لایحه نظام جامع انتخابات از همین نمونه‌هاست و هدف آن تعطیلی سیاست‌ورزی در ایران است.

■باتوجه به تنوع دیدگاه‌های درون جبهه مشارکت در سال‌های اولیه تاسیس وضعیت فعلی حزب را چگونه می بینید؟

حزب در سال‌های اخیر و به خصوص در دو سال اخیر منسجم‌تر شده‌است و دیدگاه‌های اعضا به هم نزدیک‌تر شده‌است. دوستانی هم که فاصله بیشتری داشته‌اند به مرور از فعالیت‌های اجرایی خود در حزب کاسته‌اند و حضور خود را کمرنگ کرده‌اند. در مقابل آنهایی که مانده‌اند منسجم‌تر شده‌اند.

■یعنی حزب غربال شده است؟

خیر من با این واژه به هیچ عنوان موافق نیستم. غربالی صورت نگرفته است. پس از ۹-۸ سال کار در کنار هم دیدگاه اعضا به هم نزدیک‌تر شده است.

■پایگاه اجتماعی جبهه مشارکت کجاست؟

به دلایل مختلفی نمی توان به این سئوال پاسخ دقیقی داد زیرا از یکسو مرزهای طبقاتی در ایران خیلی مشخص نیست و از سوی دیگر احزاب در ایران هم جوان هستند و هم محدودیت‌های متعددی بر سر راه فعالیت آنها وجود دارد که چنین انتخابی را مشکل می سازد. ما در هردوره از انتخابات از یک پایگاه اجتماعی رای آورده‌ایم.

■آیا جمع بندی مشخصی پیرامون مواضع اقتصادی جبهه مشارکت صورت گرفته است؟

دست‌کم در دو سال اخیر فعالیت‌هایی صورت داده‌ایم. در کنگره اخیر مشارکت پیش‌نویس مواضع اقتصادی حزب میان اعضا توزیع شد تا با گرفتن بازخورد میان اعضا به جمع‌بندی نهایی برسیم.

■منابع مالی حزب در حال حاضر به چه صورت است؟

متاسفانه به جز حق عضویت اعضا و یارانه احزاب منبع دیگری وجود ندارد.

گفت وگو

عضو ارشد جمعیت ایثارگران:

قطعاً تحزب امری مفید است

شرق آن لاین: «مجتبی شاکری» عضو ارشد جمعیت ایثارگران که به‌عنوان منتقد جدی «اصلاح طلبان» شناخته می شود، درحالی در این تشکل حضور دارد که برخی همفکرانش در بیرون از «ایثارگران» روی خوش به احزاب نشان نمی دهند. «محمود احمدی‌نژاد» رئیس جمهور ایران عضو این تشکل است، اما چند بار در سخنرانی‌های خود انتقاد از «تحزب» را فراموش نکرد و یکی از عالمان دینی مورد تایید ایثارگران نیز این روال را پسندید. این بار، این عضو ایثارگران پای در میدان گذاشت که از «تحزب» دفاع کند و به سئوالات «خبرنگار شرق آن لاین» در این‌باره پاسخ گوید.

■■■

■با توجه به اینکه برخی از همفکران شما از جرگه اصولگرایی با «حزب گرایی» همراه نیستند، با چه انگیزه‌ای به این عرصه وارد شده اید؟

در آموزه‌های اسلامی بسیار آداب و رسومی با حرکت‌های جمعی همراه است؛ از تجمع در مساجد، نمازهای یومیه و جمعه، ادعیه تا کارهای عالم‌المنفعه. کار جمعی برای انجام کار خیری در جهت ادای تکلیف بسیار ارزشمندتر از کار فردی است. حزب از دیدگاه ما در این وادی قابل تعریف است و حضور در آن موثر.

■چه تفاوتی میان تحزب از دیدگاه شما با تحزب بنابر تعریف علمی آن وجود دارد؟

مدل غربی تحزب در قالب ساختار قدرت تعریف می شود. رقابت برای اثبات خود است، نه اثبات حق. در تفکر غربی و شرقی خارج از اسلام مبنا «من بهتر از او» است که از آن البته او بیرون می آید. در ابتدا نگاه به مردم «خادمانه» است، اما پس از رای آوردن «مردم نمی فهمند» مورد نظر قرار می گیرد. اما در تعریف ما مراد کمک به مردم برای فهم حق و حقوق و مطالباتشان است و در عرصه دولت تولید فکر در عرصه‌های دیده‌بانی و مشاوره به دولت مورد توجه است.

■پس چگونه است که افرادی همچون رئیس جمهور آن گونه نسبت به حزب بدبین هستند؟

فکر می کنم که باید منظر دارندگان این نگاه مشخص شود، والا منظری که حزب را مددکار مردم و مشاور و تولیدکننده فکر برای دولت باشد، مورد توجه امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری بوده و هست و حتی تشویق می شود. تازه ستادهای ریاست جمهوری [احمدی‌نژاد] نیز اعلام می کنند که ما می خواهیم کمک کنیم و می خواهند دوباره شروع به فعالیت کنند. حتی خبرگان که آیت‌الله مصباح عضو آن هستند، یک کار جمعی است که البته در قانون لحاظ شده.

■واقعاً ایراداتی در حزب وجود دارد که آنان این گونه موضع می گیرند؟

قطعاً تحزب مفید است، اما متاسفانه الان برخی احزاب مخلوطی از مفاهیم غربی را مدنظر قرار داده‌اند. همین الان برخی از آنان آقای احمدی‌نژاد را رئیس جمهور نمی دانند. حتی روزنامه شرق هم از آوردن عنوان رئیس جمهور برای آقای احمدی‌نژاد پرهیز می کند. الان دوم خردادی‌ها با رئیس جمهور قهر هستند و او را مشروع نمی دانند.

■منتقدین و مخالفین تحزب مدعی هستند که تحزب با روح حکومت ما تنافر دارد. پاسخ شما به آنان چیست؟

اصل تحزب امری تایید شده است. همچون حزب جمهوری و موتلفه که امام توجه خاصی به آنان داشت. شهیدرجایی اساسنامه انجمن اسلامی معلمان را نوشت و در تحکیم وحدت هم با نظر امام، مقام معظم رهبری به‌عنوان نماینده ایشان در نظر گرفته شد.

■آیا با منتقدین تحزب جلسه‌ای نداشته‌اید؟

با جناب آقای احمدی‌نژاد چند بار جلسه داشتیم و حتی ایشان با دیگر احزاب هم جلساتی داشته است. البته با آیت‌الله مصباح یزدی بحثی پیش نیامده است.

■راه حل شما برای اقناع همفکرانتان چیست؟

گفت‌وگو با رسانه‌ها و باز کردن مسائل به این مسئله کمک می کند. گزارش دادن مسائل احزاب هم کارکرد مثبت احزاب را نشان می دهد تا نگاه گنگ به احزاب از بین رود و انتقادات برطرف شود. البته آقای مصباح سال‌ها با شاگردان و دانشجویان خود کار تشکیلاتی و جمعی انجام می دهد نمی شود گفت این کار جمعی نیست.

■کارکرد حزب شما یعنی «جمعیت ایثارگران انقلاب اسلامی» چگونه تعریف می شود؟

عمده کار احزاب اصلاح تحلیل ها و ساختارهای فکری دولتمردان است که جمع‌بندی کنند و نتیجه بگیرند که مسئولین نیاز به چنین پتانسیلی دارند. ما اکنون مسئولین را در دفتر خودمان دعوت می کنیم یا گاهی به دفتر آنان می رویم و گزارش آنان را می شنویم و به آنان تحلیل می دهیم که تا به حال چند تن از وزرا، جناب آقای ضرغامی و... حضور یافتند.

■وضعیت عضوگیری شما به چه نحوی است؟

عضوگیری در تمام دفاتر شهرستان‌ها انجام می شود و در تمامی استان‌ها نیز دفتر داریم.

■منابع مالی شما چگونه تامین می شود؟

به‌رغم تلاش جمعیت ایثارگران به دلیل مشکلات مالی تا به حال نتوانسته‌ایم روزنامه داشته باشیم. کمک اعضا تا حدی مشکلات مالی جمعیت را حل می کند.

■حق عضویت شورای مرکزی چقدر است؟

هزار تومان. البته برخی اوقات به صورت موردی نیز اعضا بنا بر نظر خود کمک می کنند.

■مگر از یارانه وزارت کشور استفاده نمی کنید؟

خیر،